

KM Outi Ahonen, Jyväskylän yliopisto

Suomalaisen viittomakielen oppiminen vieraan kielen oppijan silmin

Tutkimuksen tehtävänasettelu: Suomalaisen viittomakielen opettajana minua kiinnostaa, miten tukea suomalainen viittomakieli vieraana kielenä oppivia oppimaan suomalaisen viittomakielen. Jyväskylän yliopiston kielten laitos on painottunut kielten opettamiseen ja oppimiseen, siksi näin hyödylliseksi aloittaa toimintatutkimuksen suomalaisen viittomakielen I -kurssilla ja mahdollisesti jatkaa suomalaisen viittomakielen II -kurssilla erityisesti oppimispäiväkirjan osalta.

Tutkimuksessani haluan selvittää ensisijaisesti, miten yliopiston opiskelijan kieli- ja oppimiskäsitykset vaikuttavat suomalaisen viittomakielen oppimiseen, sillä puhutun ja viitotun kielen oppimisstrategiat poikkeavat toisistaan. Tapahtuuko viittomakielen oppiminen samalla tavalla kuin puhutun kielen oppiminen? Suomalaisella viittomakielellä on erilainen modaliteetti kuin puhutulla kielellä. Viittomakielet kuuluvat ns. gesturaalis-visuaalisiin kieliin. Puhutut kielet sen sijaan kuuluvat oraalisiin-auditiiviseen modaliteettiin. Suomalaisen viittomakielen opetuksen tutkimusala on hyvin nuori. Suomalainen viittomakieli vieraana kielenä oppija on tottunut tuottamaan kieltä kuulon ja äänen kautta. Miten voidaan tukea erilaisia oppimistyyliä omaavia opiskelijoita oppimaan suomalaisen viittomakielen modaliteetin omaksumisen? Miten oppijat oppivat kiinnittämään huomiota suomalaisen viittomakielen non-manuaalisuuteen? Sormittaminen on yksi haaste, sillä vieraan kielen oppijoilta menee kauan oppia lukemaan sormituksia. Fuchs totesi väitöskirjassaan, että viittomakieli vieraana kielenä oppivan aivoissa ei ole kehittynyt visuaalisen viestin vastaanoton skeemaa. Siksi oppija ei aina huomaa kaikkia kielellisiä merkkejä. (Fuchs 2004,406.) Suomalaisen viittomakielen oppimiseen vieraana kielenä liittyviä kysymyksiä on paljon, mutta haluan ensiksi selvittää Jyväskylän yliopiston suomalaisen viittomakielen opiskelijoiden kieli – ja oppimiskäsitysten vaikutusta suomalaisen viittomakielen oppimiseen. Haluan samalla ottaa esille opiskelijoiden oppimiskokemukset suomalaisen viittomakielen oppimisesta vieraana kielenä. Tutkimuksessani otan selvää muiden maiden viittomakielten tutkimuksia vieraan kielen oppimisesta ja voidaan vertailla, miten suomalaiset ja muiden maiden oppijat oppivat viittomakielen.